

Geschiedenis

Het ei van de Euphonion Singers werd in 1971 gelegd in de breinen van Rein Bergman samen met Anton Jansma. Anton Jansma was een loslopende scholier/musicus die alleen of in bandjes gitaar en piano speelde en ook losse zangers begeleidde. Rein Bergman was een losse zanger, en tevens instructeur van de tamboer-majorettes van het muziekkorps Euphonia in Wilsum. Hij was degene die op het idee kwam om de trommelende deerntjes maar eens te laten zingen tijdens het jaarconcert in het voorjaar van 1972. Trommelen was immers zo'n pokkeherrie. Dat kon haast niet in het kerkje in Wilsum. Dan maar zingen met begeleiding van een piano en een gitaar. Voor de piano werd Anton Jansma ingeschakeld, die Rein, die als losse zanger wel vaker alleen zong, uit het snabbelcircuit kende. Een gelegenheidskoortje was het, een soort community-singing. Rond de twintig deerntjes van onder de twintig en wat knapen van rond de twintig. Qua muzikale breedte, diepgang en klasse was het eerste optreden geen hoogstandje.

Maar denk niet dat het daarom niets voorstelde. De formule die aan het optreden ten grondslag lag was wel degelijk uiterst geraffineerd. Weliswaar waren het ongeoefende stemmetjes, waren het eenvoudige liedjes, die maar tweestemmig gezongen werden en was de uitvoering niet perfect. Maar toch waren de betrekkelijk eenvoudige, gebrekkige elementen heel uitgekiend samengesteld en optimaal uitgebuit in de programmering, repertoirekeus, nummeropbouw en afgestemd op publiek, sfeer, entourage en tijdgeest. Met een minimum aan mogelijkheden werd een maximum aan resultaat bereikt. Het sloeg aan. En in die tijd, waarin allerlei bestaande normen en waarden ter discussie werden gesteld, begon het "in" te raken om kerkdiensten te verlevendigen met zo'n groepje. Gebruik makend van die trend wist Rein het eerste jaar al het groepje heel overtuigend, soms pochend, aan te praten aan organisatoren van jeugddiensten en vergelijkbare grootheden. Dat gold eigenlijk alleen voor de eerste optredens. Via mond op mond reclame maakten de Euphonion Singers naam en stroomden de uitnodigingen later gestaag binnen.

Popmuziek tijdens kerkdiensten, dat was in de zeventiger jaren zeer omstreden. Maar negrospirituals, dat kon net. En als daar wat van gezegd werd, kon je aanvoeren dat dit in Amerika al eeuwenlang in kerkdiensten gebruikelijk was. Natuurlijk, het was buitenlands, en daarom moesten er ook Nederlandse liedjes gezongen worden. Vertalingen van tophits van toen, Bob Dylan en de Seekers, en zo. En ook uit de bundel van Johannes de Heer.

Intussen werd aan de zangtechnische diepgang meer aandacht besteed. Die diepte had te maken met het feit dat de paar jongens die de groep rijk was de baard in de keer hadden of kregen. Waar ze eerst samen met het vrouwvolk de hoogte in moesten, mochten ze zo nu en dan de toonhoogte afstemmen op hun lichamelijke ontwikkeling. Natuurlijk moest het arrangement daar wel naar zijn. Hoewel het driestemmig zingen hem al in de kleutertijd eigen werd, maakte de pianist Anton Jansma daar pas nu in de praktijk anderen deelgenoot van. En bij dat overbrengen moet er met armen gezwaaid worden. Zo iemand krijgt dan de aanduiding "dirigent", tegen wil en dank. Dus zo is het gekomen. En ook de **begeleiding** werd uitgebreid met drums, bas en later gitaar, blazers en fluiters.

Solo-zangers.

Ook zo'n element om binnen de Euphonion Singers extra muzikale mogelijkheden te benutten. De solisten van het eerste uur, Dicky en Rein, klonken "vanzelf" al. Anton kon nog niet zingen, hij moest het zichzelf eerst nog leren. Met die solisten kwamen ook de toentertijd eigentijdse liedjes beter in beeld of beter gezegd binnen gehoorbereik. Eigentijdse koornummers waren er toen immers nog niet. Behalve de oude gospels werden dan ook covers van populaire songs gebracht. Niet steeds viel dat in goede aarde, o.a. die uit Jesus Crist Superstar bracht diverse luisteraars ertoe de kerk protesterend uit te lopen.

Een nieuw element: **eigen nummers** schrijven. Eerst eigen teksten (van Rein) op bestaande muziek, daarna op melodieën van de inmiddels tot muzikaal leider gebombardeerde pianist. Sinds het eerste nummer van eigen hand (I need my Lord) op toon gezet was, heeft die zich de discipline opgelegd er elke twee maanden eentje te maken. Na al die jaren kan ieder met een goed werkende rekenmachine raden hoeveel dat er worden. De meeste ervan zijn niet meer in het parate geheugen aanwezig.

Nieuwe liedjes dienden ook een ander, tijdelijk doel. Namelijk de zangkunst op een hoger, althans ander, niveau brengen. Bijvoorbeeld de **vijf-stemmige arrangeertechniek**, die in belangrijke mate de "sound" van de Euphonion Singers bepaalt. Die werd in eerste instantie ingegeven door de overmaat aan vrouwelijkheid binnen het koor, waarbij bovendien het Wilsumse vrouwvolk voor een stevig deel uit van die forse (lage) alten bestond. Het resultaat van die erfenis mag er nog steeds zijn, en de muzikale klankbreedte en diepgang is er ook mee gediend. Zelfs de echte koorkenners, die zich eerst wat schimpscheuterig over het geblè van de Singers uitlieten, moesten wel gas terugnemen toen tijdens een "tussendoor" bondsconcours in Nijverdal de Eufies in 1976 het hoogste aantal punten van de jury kreeg met een "buitengewone" vermelding. Ook onlangs bleek tijdens een concours in Zwolle dat de Euphonion Singers in de reguliere gemengde koorwereld een niet gering te schatten positie kan innemen.

"Ook" was een sleutelwoord in de muzikale ontwikkeling van de Euphonion Singers. Niet steeds vertrouwen op het bekende, maar onderzoeken en experimenteren met het onverwachte. Ongewoon, omdat de zang- en repetitietechniek toch anders was en is dan de meeste koren gewend zijn te beoefenen. Naast de gebruikelijke stemvorming, die elke koorzanger moet beheersen, is de benadering van de zang en muziek ook geënt op blues- en rockzangstechniek. Ook lastige a capella nummers, van bijzondere medley's (Trilogie), verstilde stemharmonieën (Give me the Light) tot bewerkt klassiek (Hallelujah) werden al in de eerste jaren tot repertoiregoed verheven. Het populariseren van klassieke muziek is nu, jaren later, een algemeen erkend verschijnsel. Maar achteromkijkend was het toen revolutionair. Weliswaar een eigen sound, maar geen eigen stijl. Juist niet. Juist het oppakken van allerlei muzikale stijlsorten bleek een sterke kant van de Euphonion Singers.

Door die veelzijdigheid werd het mogelijk om steeds grotere optredens te verzorgen. Tijdens de eigen avondvullende optredens lukte het beter om de veelzijdige mogelijkheden binnen de Euphonion Singers te benutten, waaronder instrumentale intermezzo's en individuele kunstjes.

Al vroeg in het bestaan, in 1973 na een kerkdienst in Wijhe, was er eens contact geweest met een daar werkzame onderwijzer, die dit soort muziek heel aardig vond. Hij vroeg of het koor niet eens proefopnames wilde maken in zijn studiootje. Hij was de oprichter van Mirasound, later wijd en zijd bekend. Na die opnames een aantal maanden te hebben laten bezinken, werd de eerste **geluidsdrager**, de LP Let it shine, geproduceerd.

Bij de omroepen bleef het koor ook niet onopgemerkt. De Euphonion Singers wekten verbazing en waardering. Met gestage regelmaat waren de Euphonion Singers op de radio te horen en op de televisie te zien. De eerste special van de EO ging over geen ander koor dan de Euphonion Singers! Wel bleken de verkokerde omroepen het moeilijk te vinden om te bepalen in welke hoek de Euphonion Singers pasten. Vandaar dat we bij alle omroepen aan bod zijn gekomen, maar toch met geen enkele te **identificeren** waren.

In de loop van de jaren werd er heel wat af geconcerteerd, alleen en samen met andere artiesten, muziekverenigingen, orkesten en koren. Wie herinnert zich niet het Hasselts mannenkoor, Adrian Snell, het Politie mannenkoor, Chain, Wilna Dorsey, Sursum Corda, Experience, Luctor, Irene, Jubilate, Crescendo, de CNV, de Hout en Bouwbond, de NCRV-ledendag, Lust en Weelde, de duivensportvereniging, enzovoort, enzovoort? En ook waren er de buitenlandse optredens. Zoals de Kirchentagen, Meinerzhagen, Siegen, Dillenburg, Hamburg, Duits Wilsum, Frankfurt, Rödermark, Berlijn, Soest, Iserlohn, en zo. Stuk voor stuk belevenissen. Bij tijd en wijle ingetogen, maar soms ook een uitzinnig en uitbundig feest. Waarbij de galerijen onder gejoel bijna instortten en waar het publiek met tientallen tegelijk in tranen van emotie uitbrak. Tranen van vreugde en bewogenheid, teweeg gebracht door dat wat de Euphonion Singers brachten en uitstraalden. Bijzonder. Ook de kwaliteit van de muziek en de organisatie bleef stijgen met inschakeling van een blazerssectie, voor de pauze zwaardere muziek in lange koorjurken, na de pauze lichte, of was het juist heavy, muziek in andere kleding.

Het Hasselts mannenkoorjubileum om één voorbeeld te noemen. Speciaal daarvoor werden arrangementen geschreven. Hele prettige samenwerking en gezamenlijke repetities. Zenuwen voor en tijdens het optreden. Half Hasselt in de Grote Kerk. Staande ovaties, geweldige recensies. Zo succesvol dat die optredens tot drie keer toe geprolongeerd werden, ook in de Bovenkerk in van Kampen. Maar een minder leuk nevengevolg is dat nu in de Grote kerk in Hasselt niet meer geapplaudisseerd mag worden en een koor als het onze daar niet meer zo welkom is.

In de tijd rondom en na 1980 werden steeds meer muzikale zij-experimenten, zoals Amfora, het platenkoor, een mannenkwartet, ingebracht. Ook werd het koor omstreeks die periode aangezocht om commercieel succes met koormuziek te maken. Een gat in de markt, werd gezegd. Maar nee, dat wilden we toch uiteindelijk maar niet. Die personen hebben toen maar de Dolly Dots geschapen. En het gat werd, veel later trouwens, dichtgestampt door bijvoorbeeld de Fischer Köre en Karrespoor.